

KANDIDATNUMMER 3274

Sidetall 1 av 3

Husk å skrive kandidatnummer og sidetall på hver side av besvarelsen!

ISSN 0130

Intensivt mellomkurs i norsk, trinn III
Skriftlig eksamen
4 timer

Den internasjonale sommerskole
Universitetet i Oslo
2015

I Lytteprøve

Spørsmål. Svar med hele setninger. Skriv svarene på dette arket.

1. Hvordan er statusen for dialektene i Norge sammenliknet med andre nordiske land?

I Norge er statusen for dialektene høyere enn i andre nordiske land. Nordmenn er stolt og bruker ofte dialektene. 2

2. Hvorfor finnes det ikke en offisiell uttaleordbok for norsk?

Fordi det ikke finnes en offisiell hoveddialekt, ^{det} finnes ingen normert talemål. 2

3. Hva er årsaken til at talemålet i hovedstaden ofte har høy status i mange land?

Fordi den politiske, økonomiske og kulturelle eliten bor ofte i hovedstaden. 2

4. I Norge var det lenge slik at folk som flyttet til Oslo forandret dialekten sin. Hva var årsakene til dette?

Det var vanskelig å forstå hverandre og de ble ledd av. De ville ikke føle ^{seg} dumme, så de prøvde å ^{forandre} ~~skifte~~ dialekten sin. 2

5. Nevn fire trekk som kjennetegner den generelle samfunnsutviklingen i Norge i 1970-årene.

1. Miljøkampen 2. Kvinnekampen 3. Kampen mot Oljeboring 4. Diskusjonen om medlemskap EU 2

6. Hvilke konsekvenser hadde utviklingen på 1970-tallet for synet på og bruken av dialektene?

Det kom ny stolthet ^{over} ~~for~~ hjemstedet og dialekten. Folk som ikke brukte dialekten sin, var ikke stolt. Man brukte dialekten når de flyttet. 2

7. Hvilke dialekter er ifølge Arne Torp mest utsatt for forandringer på 2000-tallet?

De mest tradisjonelle dialektene, som dalførerne, bøs. og i Hallingdal og Valdres. 2

8. Hva ser Arne Torp som hovedårsaken til dialektforandringer hos unge mennesker på 2000-tallet?

Det finnes en mental urbanisering. De blir påvirket av bymålet. 2

9. Hva inneholder boken *Leve dialekten – en mental språkreise* av Gunnhild Kverness?

Informasjon om 14 kjente nordmenn og dialektene de bruker.

2

10. Hva mener sangeren Kari Bremnes er viktigst for å beholde dialekten sin?

at man liker sin dialekt og bestemmer selv å bruke den.

2

20/20

100%

II Tekst med oppgaver

Operasjon avlogging

Aftenposten, 24.01.2015

«Pappa, elsker du mobilen din høyere enn du elsker meg?» Spørsmålet fra sjuåringen kom ikke direkte overraskende. Situasjonene der Lars Bratsberg holdt ett øye på ungene og det andre på mobilen, var blitt så mange at han ikke merket det selv. «Så klart jeg ikke elsker mobilen min mer enn deg», svarte han beroligende, men inni seg var han usikker. Hadde han gått for langt?

Negative konsekvenser

Mobilbruk er et sikkert samtaleemne når folk over 30 år møtes til middag. De er også den siste generasjonen som husker hvordan verden var uten Internett. Gjennomsnittsnordmannen sjekker smarttelefonen sin 150 ganger i døgnet, eller hvert sjette minutt. Den forstyrrer parforholdet, ødelegger samtaler, gir dårlig nattesøvn, og barna står fullstendig overlatt til seg selv og skriker etter oppmerksomhet mens foreldrene sitter som zombier. Er alt helsvart eller gjøres det noe for å endre situasjonen? Flere har nå begynt å tenke på hvordan de bruker digitale verktøy. Bedrifter har mobilfrie møter. Familier innfører regler for de voksne om å legge vekk smarttelefoner, iPader og laptopen til barna er i seng. «Tidens store moteord blant foreldre er nærvær», skrev den danske avisen *Politiken* tidligere i år.

Flaut

Etter konfrontasjonen med datteren begynte Lars Bratsberg å sette mobilen på lydløs og legge den i gangen. Nå er Bratsberg, som til daglig jobber i Google, hjemme i sin tredje pappapermisjon. Og sønnen Mads får sannsynligvis vokse opp med en mer nærværende pappa enn storesøstrene. Hver ettermiddag fra klokken fem til ni skrur Lars av mobiltelefonen.

Det siste halvannet året har han brukt på å skrive boken *Logg av sammen* med IT-gründer Thomas Moen, som i likhet med Bratsberg erfarte at mobilbruken hans hadde gått for langt. «Når jeg ser tilbake på hvor fjern jeg var i sosiale sammenhenger før, blir jeg flau», sier Moen.

Verken han eller Bratsberg mener det er en god idé å logge helt av, men de håper folk vil begynne å reflektere og ta mer bevisste valg rundt sin egen teknologibruk.

Ingen ny kritikk

Begrensninger av egen teknologibruk vil trolig bli en ny måte å vise hvilken sosial gruppe man tilhører, på samme måte som for eksempel trening og *slow food* er det. Dette er fenomener som først og fremst er utbredt i den sosiale, økonomiske og kulturelle eliten. Både Lars Bratsberg og Thomas Moen tror at bevisst teknologibruk kan bli en klassemarkør. «Vi håper at det ikke bare blir en trend i enkelte miljøer, men mer et skifte med varig endring», sier de.

Samfunnsgeograf og lektor ved Markedshøyskolen Karl-Fredrik Tangen er mer kritisk. Han sier: «Tanken om at du må utsette de umiddelbare behovene dine, er en evig klassemarkør. Det gjelder også forholdet til barneoppdragelse. Og kritikken mot overdreven teknologibruk er ikke ny. Å være skeptisk til nye fenomener er en reaksjon som vi treffer på i forskjellige situasjoner opp gjennom historien. Man har vært redd for alt fra langt hår til cowboyfortellinger og VHS-videoer.» Tangen mener at dette ikke er et større problem enn at folk før satt og så på TV, eller at mødre satt og leste ukeblader og pratet med venninnene sine foran ungene. «Det ligger i moralen vår at ny teknologi er skummel», sier han.

For lite kritiske

Lars Bratberg mener derimot at vi har vært for lite kritiske. 42-åringen mener han tilhører en generasjon som har vært veldig opptatt av alt nytt, og som har glemt å stille spørsmål underveis. «Det virker som om vi nesten ikke har lagt merke til at vi sakte, men sikkert har endret atferdsmønster. For noen fungerer det greit, for andre ikke. Personlig føler jeg meg som en bedre pappa når jeg ikke blir forstyrret av andre enn ungene mine», sier han.

A. Spørsmål til teksten «Operasjon avlogging».

1. Hvorfor har mange nordmenn problemer med parforholdet og nattesøvnen?

Fordi de sjekker mobilen sin 150 ganger i døgnet, det er
hvert sjette minutt.

2

2. Hvorfor får lille Mads Bratsberg vokse opp med en mer nærværende pappa enn storesøstrene fikk?

Fordi faren hans ble konfrontert av storesøstrene og forandret seg. Han bruker mobilen sin mindre ofte nå.

2

3. Hvorfor stiller Karl Fredrik Tangen seg kritisk til påstanden om overdreven teknologibruk i våre dager?

Han mener at det ~~er~~ ikke er verre enn å se på TV eller kvinner som leser ukeblader, og følgelig var vi redd for det og.

2

4. Hvorfor er Lars Bratsberg kritisk til teknologibruken i den generasjonen han tilhører?

Han mener de glemmer å stille spørsmål, kanskje glemmer å leve. Det er viktigere å p ta tid for barna.

2

(8/8)

B. Fullfør setningene slik at innholdet blir det samme som i artikkelen.

1. Da sjuåringen spurte ham, ble Lars ikke overrasket.

2

2. Generasjonen over 30 år snakker sikkert om mobilbruk når de møtes til middag.

2

3. Boken Logg av ble skrevet i det siste halvannet året, av Lars Bratsberg og Thomas Moen.

2

4. I forskjellige situasjoner opp gjennom historien ^{har man vært} ~~treffer vi reaksjonen~~ å være skeptisk til nye fenomener.

2

5. Lars Bratsberg føler seg som en bedre pappa når han ikke blir forstyrrt av andre enn ungen sin.

2

(10/10)

C. Parsetninger

Fullfør setningene i linje B nedenfor.

Innholdet i setning B må være det samme som i setning A.

1. A. Sjuåringen spurte: "Pappa, elsker du egentlig mobilen din høyere enn meg?"

B. Sjuåringen spurte om pappaen sin elsket mobilen hans
høyere enn henne.

2. A. Bratsberg mener ikke det er en god idé å logge helt av. Det mener ikke Moen heller.

B. Verken Bratsberg eller Moen mener det er en
god idé å logge helt av.

3. A. Det har blitt sagt av flere at det er viktig å begrense sin egen teknologibruk.

B. Det har blitt sagt av flere at det er viktig med
begrensning
~~begrensning~~ av folks teknologibruk.

4. A. Mobiltelefonen forstyrrer parforholdet.

B. Parforholdet bli forstyrrer av mobiltelefonen

D. Ordlagning

Fyll ut de åpne feltene.

Substantiv	Verb	Adjektiv/partisipp
en overraskelse	å overraske	overraskende
en forstyrrelse	å forstyrre	forstyrrende
en forandring	å endre	endret
en refleksjon	å reflektere	reflekterende

en overdrevning	å overdrive	overdreven
en begrensning	å begrense	begrenst
en kritikk	å kritisere	kritisk

6/7

E. Substantiv – adjektiv

Sett inn adjektivet og substantivet i riktig form i setningene.
Begge ordene skal være med i alle setningene.

god – idé

1. Kan du fortelle om noen av de gode ideene dine?
2. Hun hadde en mye bedre idé enn resten av gruppa.
3. Kan du komme med noen gode ideer?
4. Dette er den beste ideen du noen gang har hatt.

1/1

F. Verb

Skriv verbene i riktig tid. Bruk riktig ordstilling. I noen setninger kan det være nødvendig å sette inn et hjelpeverb.

1. Jeg forstår ulike dialekter bedre hvis
jeg - forstå
jeg har mer kontakt med flere
jeg - ha
personer som snakker dialekt.

2. I det siste har jeg lyttet mye på lydbøker.
jeg - lytte

For et år siden gjorde jeg aldri det.
jeg - aldri - gjøre

3. Hvorfor hørte ~~hørte~~ du ikke på meg
du – ikke – høre

da jeg holdte foredraget mitt i går?
jeg holde

4. Han sier at han aldri spiller dataspill igjen,
han – aldri – spille
for han ~~kan~~ hadde en negativ opplevelse med dataspill
han ha
i fjor.

7,5/8

G. Setningsbinding

Knytt sammen de to setningene ved hjelp av ordene som står i parentes. Du kan bytte om på rekkefølgen av setningene, men det logiske innholdet må være det samme.

Spørsmålet var ikke direkte overraskende. Han ble usikker.

(selv om) Selv om spørsmålet ikke var direkte overraskende,
ble han usikker.

(likevel) Spørsmålet var ikke direkte overraskende. Likevel
ble han usikker.

Bedrifter kjører mobilfrie møter. De ansatte blir alltid forstyrret.

(fordi) Bedrifter kjører mobilfrie møter, fordi de ansatte alltid
blir forstyrret.

(derfor) ~~Bedrifter~~ De ansatte blir alltid forstyrr^{er}et. Derfor
kjører bedrifter mobilfrie møter.

(så) De ansatte blir alltid forstyrret, så ~~de~~ bedrifter
kjører mobilfrie møter.

5/5

47,5/50

III Stil

Velg bare én av oppgavene. Skriv en stil på ca. 300 ord.

Oppgave 1

Den teknologiske utviklingen de siste 15 årene har resultert i et samfunn hvor digitale verktøy som for eksempel smarttelefon, nettbrett og pc tar stadig mer av vår oppmerksomhet i hverdagen. Hva tror du dette gjør med oss som mennesker? Hva er dine tanker om denne utviklingen?

Overskrift: *Teknologien og mennesket*

Oppgave 2

Fortell om språksituasjonen i hjemlandet ditt: Er det mange språk der? Er det ett eller flere offisielle språk? Hvordan er dialektenes posisjon? Er det vanlig å beholde dialekten sin når man flytter, og er det akseptert at dialekt brukes i offentlige sammenhenger som for eksempel i parlamentet?

Overskrift: *Språksituasjonen i hjemlandet mitt*

Oppgave 3

«Hjemmelekser er urettferdig fordi ikke alle foreldrene har kunnskap nok til å hjelpe barna med leksene. Dessuten fører lekser til stress og krancling hjemme. Når de voksne er ferdig med arbeidsdagen sin, har de fri. Når barna er ferdig med sin arbeidsdag, har de likevel mer jobb å gjøre hjemme. La barna gjøre leksene på skolen den siste timen hver dag, så kan de komme hjem og ha tid til å være sammen med familie og venner, eller drive med sport og andre aktiviteter.»

Dette skriver en frustrert far i et avisinnlegg. Hva mener du om saken? Bruk gjerne dine egne erfaringer.

Overskrift: *Hjemmelekser*

Oppgave 4

«Konflikten mellom kvinnen og mannssamfunnet er kjernen i *Et dukkehjem* (1879)», skriver litteraturprofessor Edvard Beyer. Hvordan kommer denne konflikten fram i det bildet vi får av hovedpersonen i skuespillet, Nora? Synes du at *Et dukkehjem* er relevant for å sette lys på kvinnens stilling i samfunnet i dag?

Overskrift: *Kvinnen og mannssamfunnet i Et dukkehjem*

Språksituasjonen i hjemlandet mitt

I Nederland finnes det to offisielle talemål og skriftspråk: nederlandsk og fries. De fleste nederlendere snakker og skriver nederlandsk. Fries blir bare brukt i Friesland. Alle som bruker fries forstår vanlig nederlandsk også, men nederlendere forstår vanligvis ikke fries. 'Friezen' er veldig stolt over sitt språk og vil helst være uavhengig fra resten av Nederland. I flere land er det mulig å studere fries.

De andre dialektene i Nederland er ikke så forskjellig fra hverandre. Folk fra Nord-Nederland snakker offisielt gronings, men egentlig er det bare gamle mennesker som gjør det. I Sør-Nederland snakker man brabantse eller limburgse. Der er det mye vanligere for unge mennesker å bruke dialekten sin.

Om vi skulle ta noen fra Limburg og noen som snakker gronings, tror jeg ikke de kunne forstå hverandre, men ^{med} alle andre dialektene går det bra. Brabantse/limburgse er veldig relatert til vlaams, og folk fra Sør-Nederland har noen ganger vanskeligheter med å skrive ordentlig nederlandsk.

De fleste store byene ligger i Vest-Nederland. Der snakker folk mest ABN (normest nederlandsk). Likevel er det ofte veldig lett å høre hvilken by man kommer fra.

I Nederland har dialektene en veldig lav status. Unge mennesker snakker helst ABN og forandrer dialekten sin når de flytter. På TV og

i parlamentet bruker man også mest ABN. Derfor blir dialektene i Nederland mindre og mindre forskjellig. Folk som bruker sin dialekt blir ofte ledd av og sett på som om de er litt dumme. Noenganger kan en dialekt være veldig sjarmerende. Det finnes faktisk kjente nederlendere som ble populære på grunn av dialekten sin.

De fleste kjente mennesker har likevel byttet til ^eengelsk. Immigranter har ofte store vanskeligheter med å lære seg nederlandsk. Derfor bruker de også engelsk.

Selv snakker jeg ABN med litt av alle dialektene, fordi jeg flyttet så mange ganger. Jeg liker ikke alle dialektene like godt, men jeg håper ikke ^{heller} at de forsvinner. Nederland er så liten at det er fint med litt diversitet.

(327 ord)

96%